

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

بسمه تعالی

تاریخ: ۸۷/۲/۷
شماره: ۲۸۱-۴۲۸۱
پیوست:

جناب آقای مهندس محمد نژاد

معاونت مهندسی و فناوری وزارت نفت
۸۷/۲/۸

معاونین محترم وزیر و مدیران عامل شرکتهای اصلی
مدیران عامل محترم شرکتهای فرعی

موضوع: دستورالعمل نحوه جبران هزینه های ناشی از تغییرات نامتعارف قیمت تجهیزات
در قراردادهای PC, EP, EPC و P

با سلام ،

با توجه به تغییرات نامتعارف در هزینه های اجرای پروژه ها، بدلیل افزایش قیمت فلزات پایه در بخش تامین کالا از قراردادهای صنعت نفت و بمنتظر کاهش تاثیرات منفی آن بر روند اجرای پروژه ها و متقابلاً بهره گیری از مزیت های روش قیمت مقطوع، به پیوست دستورالعمل موضوع پیشگفته ابلاغ می گردد تا در مناقصه هایی که برگزار می شود مورد استفاده قرار گیرد.

غلامحسین نوذری
وزیر نفت

رونوشت: جناب آقای مهندس محمد نژاد - معاون محترم وزیر در امور مهندسی و ساخت داخل

وزارت نفت
معاونت وزیر در امور مهندسی و ساخت داخل
شماره: ۸۷/۲/۸
تاریخ: ۸۷/۲/۸

معاونت مهندسی و فناوری وزارت نفت
شماره: ۸۷/۲/۸
تاریخ: ۸۷/۲/۸
اداره کل شواهد فنی و استانداردها

دستورالعمل نحوه جبران هزینه‌های ناشی از تغییرات نامتعارف قیمت تجهیزات در قراردادهای PC, EP, EPC و P

۱. هدف

هدف از این دستورالعمل حل مشکلات ناشی از افزایش های نامتعارف در قیمت تجهیزات و فلزات پایه و فولاد، در قراردادهای P, PC, EP, EPC به روش یک قلم می‌باشد.

۲. دامنه کاربرد

این دستورالعمل بر مبنای روش قرارداد EPC تدوین گردیده است لکن با توجه به تفکیک قرارداد به بخش‌های P, E و C امکان بکارگیری در سایر انواع قراردادها را دارا می‌باشد.

تذکر: انجام کامل طراحی پایه طرح / پروژه و ترجیحا بیسیک پیشرفته (FEED) به عنوان پیش نیاز این دستورالعمل بوده و اطلاعات بدست آمده از آن در اجرای مفاد این دستورالعمل مورد نیاز می‌باشد.

۳. روش انجام کار

۱-۳ نحوه پیشنهاد

دستگاه مناقصه‌گزار در زمان برگزاری مناقصه با توجه به نتایج مهندسی پایه و شرایط حاکم بر تأمین کالای پروژه نسبت به تهیه فهرست کالا مطابق بندهای «ج» و «د» اقدام می‌نماید فهرست‌های یاد شده پس از بررسی و تأیید کمیته مشترک خرید به‌مراه سایر مدارک جزو پیوست اسناد مناقصه قرار می‌گیرد.

قیمت پیشنهادی مناقصه‌گران بایستی به صورت یک‌قلم و به تفکیک دربرگیرنده انجام فعالیتها و خدماتی به شرح زیر باشد.

الف- کلیه خدمات مدیریتی مرتبط با طرح/پروژه از قبیل مدیریت کیفیت، مدیریت طرح/پروژه، بازرسی، نظارت مستند سازی و سایر

ب- خدمات مهندسی (E) شامل طراحی تفصیلی و مهندسی خرید

ج- خرید تجهیزاتی با زمان تحویل طولانی (LDE)¹ و کالاهای حساس و بحرانی (CI)² طرح/پروژه بر مبنای قیمت خرید و بدون منظور نمودن هرگونه هزینه بالا سری، حمل و غیره

د- خرید کالاها، تجهیزات و مواد عمده (B M)³ و نیز بخشی از اقلام LDE به تشخیص کارفرما، که در بند «ج» این دستورالعمل منظور نگردیده و تأثیر پذیری بالایی از نوسانات قیمت جهانی فلزات پایه دارند- بر مبنای قیمت خرید و با منظور نمودن هرگونه هزینه بالاسری، حمل و غیره

تبصره- فهرست اقلام مشمول این بند به شرح ذیل می‌باشد:

مخازن ذخیره و تحت فشار، راکتورها، ظروف، برجها، مبدل‌های حرارتی، صافی‌ها، کوره‌ها، لوله، شیر آلات، اتصالات، فلنج‌ها، پمپ‌ها، کمپرسورها، توربین‌ها، کابل‌های قدرت و کابل‌های کنترل (مس یا آلومینیم)، ترانسفورماتور، دیزل ژنراتور، مته حفاری، پکیج‌های تزریق، تابلوهای برق و کنترل، یوپی اس، گيجهای کنترل، ترانسمیترها، سازه‌های فلزی، انواع پمپ‌ها، ترانسفورمر، باس بار و باس داکت‌ها .

ه- خرید سایر اقلام طرح/پروژه که شامل اقلام مندرج در بندهای «ج» و «د» (نحوه جبران هزینه‌ها) نمی‌گردد، بر مبنای قیمت خرید و منظور نمودن هرگونه هزینه بالاسری، حمل و غیره و- هزینه‌های جنبی مربوط به خرید اقلام CI و LDE موضوع بند «ج» از قبیل هزینه‌های بیمه، پیگیری سفارشات، حمل خارجی عملیات ترخیص، حمل داخلی، حمل خارجی عملیات ترخیص حمل داخلی، تحویل کالا و همچنین بالاسری ثابت (در صورت استفاده از این روش جبران هزینه).

ز- انجام کلیه فعالیتهای ساختمان و نصب و راه‌اندازی (C) بر اساس جدول تفکیکی

Long Delivery Equipment¹
Critical Items²
Bulk Material³

۲-۳ نحوه جبران هزینه‌ها

با توجه به تقسیم قراردادهای به بخشهای ۷گانه مطابق بند ۳-۱، نحوه جبران هزینه برای بخشهای فوق به شرح زیر خواهد بود.

الف- جبران هزینه در مورد اقلام جزء "ج" بند ۳-۱ می‌تواند به یکی از دو روش "هزینه هدف" و "بالاسری ثابت" مطابق بند ۵ این دستورالعمل انجام شود.

ب- جبران هزینه در مورد اقلام جزء "د" بند ۳-۱، با منظور نمودن تعدیل که دربرگیرنده اثر افزایش نرخ فلزات می‌باشد، مطابق دستورالعمل نحوه تعدیل پیمانهای صنعت نفت (بخشنامه شماره ۲۲۸۳-۲-۲۸/۱ مورخ ۸۷/۱/۳۱) صورت می‌گیرد.

ج- بخش C قرارداد، موضوع جزء "ز" بند ۳-۱، مطابق دستورالعمل نحوه تعدیل پیمانهای صنعت نفت (بخشنامه یاد شده در بند "ب" مشمول تعدیل می‌گردد.

د- قیمت ارائه شده پیمانکار برای سایر بخشهای مندرج در بند ۳-۱ به صورت مقطوع در قرارداد منظور شده و مشمول جبران هزینه نمی‌گردد.

۴. کمیته مشترک خرید

بر مبنای این دستورالعمل، در صورت تعهد کارفرما مبنی بر جبران هزینه‌های ناشی از افزایش نامتعارف در قیمت فلزات پایه و آهن آلات و سایر، به منظور برنامه‌ریزی و نظارت بر خرید اقلام LDE و اقلام عمده (B M) و حصول اطمینان از اجرای صحیح فرآیند خرید، کمیته ۵ نفره‌ای تحت عنوان "کمیته مشترک خرید"، به شرح زیر تشکیل می‌شود:

- ۳ نفر نماینده دستگاه مناقصه‌گزار، دارای اختیارات کافی که توسط بالاترین مقام کارفرما از میان افراد زیر تعیین می‌شوند:

§ مجری طرح

§ مدیر مهندسی طرح/پروژه یا شرکت تابعه

§ مدیر امور قراردادهای طرح/پروژه یا شرکت تابعه

§ مدیر تدارکات طرح/پروژه یا شرکت تابعه

§ مدیر مالی طرح/پروژه یا شرکت تابعه

§ نماینده مدیریت طرح/پروژه (در صورت وجود)

- ۲ نفر از طرف پیمانکار که دارای اختیارات کافی در تصمیم‌گیری باشند.

تبصره ۱: پیش از برگزاری مناقصه و عقد قرارداد با پیمانکار، این کمیته تنها مرکب از ۳ نفر نمایندگان کارفرما به شرح فوق می‌باشد. بدیهی است پس از مشخص شدن پیمانکار و عقد قرارداد، نمایندگان پیمانکار به آن اضافه خواهند شد.

تبصره ۲: تشکیل کمیته مشترک خرید به معنای افزایش دیوان سالاری در فرایند مدیریت طرح/پروژه و مدیریت قرارداد نمی‌باشد و نباید منجر به آن گردد کمیته مذکور رافع مسئولیت‌های دیگر ارکان طرح/پروژه نخواهد بود، ایجاد کنترل‌های مضاعف و عملیات تکراری در فرایند خرید مد نظر نمی‌باشد.

تبصره ۳: با توجه به حجم و گستردگی طرح/پروژه، کمیته مشترک خرید را می‌توان مشخصاً برای هر طرح/پروژه یا برای نظارت بر مجموعه‌ای از طرح‌ها/پروژه‌ها تشکیل داد. در حالت دوم کمیته مشترک خرید دارای اعضای ثابت (از دستگاه مناقصه‌گزار) و اعضای متغیر (از طرح/پروژه) خواهد بود.

تبصره ۴: این کمیته می‌تواند در هر مرحله از کار به فراخور نیاز از خدمات کارشناسی سایر افراد استفاده نماید.

۴-۱ شرح وظایف کمیته مشترک خرید:

§ بررسی و تأیید فهرست اقلام با زمان تحویل طولانی LDE و CI و مواد عمده موضوع جزءهای «ج» و «د» بند ۳-۱ ارائه شده از طرف مناقصه‌گزار جهت اخذ مصوبه از بالاترین مقام دستگاه مناقصه‌گزار (قبل از برگزاری مناقصه)

§ تأیید برآورد قیمت اقلام LDE و CI که توسط واحد مجری طرح/پروژه تهیه می‌شود.

تبصره - عمده‌ترین عوامل تعیین‌کننده در شناسایی اقلام مذکور عبارتند از: تاثیر پذیری بالا از شرایط بازار و تحولات قیمتی، زمان ساخت طولانی، انحصاری بودن سازندگان و تولیدکنندگان، کالاهایی با کاربری چندگانه و تکنولوژی خاص، کالاهایی با عدم امکان ساخت داخل و پیچیدگی‌های خاص

- § نظارت بر انتخاب تامین کنندگان از Vendor List مصوب
- § تأیید فهرست کوتاه تامین کنندگان پیشنهادی پیمانکار
- § نظارت بر فرآیند خرید، (که توسط پیمانکار انجام می‌شود)، مذاکرات قراردادی، بررسی فنی و مالی پیشنهادهای سازندگان و انتخاب سازنده برتر (ارزیابی فنی - مالی).
- § تأیید قیمت نهایی خرید
- § همکاری در جهت بررسی مشکلات خرید ناشی از عوامل خارج از کنترل ارکان طرح/پروژه و ارائه پیشنهاد لازم.

۵. روشهای جبران هزینه

دستگاه مناقصه‌گزار می‌تواند هر یک از دوروش زیر و یا ترکیبی از آنها را مورد استفاده قرار دهد. لازم است روش مورد استفاده، در اسناد مناقصه تعریف شود.

۵-۱- روش هزینه هدف (Target Cost)^۴

الف- بعد از برنده شدن پیمانکار، قیمت پیشنهادی وی برای این ارقام جزء «ج» بند ۳-۱ که به عنوان یکی از اجزای قیمت کل پیشنهادی پیمانکار برای طرح/پروژه در مدارک مربوطه موجود است، مبنای تعیین هزینه هدف خواهد بود.

ب- چنانچه مطابق اسناد مثبت پیمانکار و پس از بررسی و تأیید کمیته مشترک خرید هزینه مستقیم خرید کالاهای مورد نظر به صورت FOB (برای خریدهای خارجی) و یا تحویل درب کارخانه (برای خریدهای داخلی) به میزان $a\%$ بیشتر یا کمتر از هزینه هدف باشد، از بابت آن هیچ مبلغی به پیمانکار پرداخت و یا از وی مطالبه نمی‌گردد.

ج- در صورتی که مطابق اسناد مثبت پیمانکار و پس از بررسی و تأیید کمیته مشترک خرید هزینه مستقیم خرید کالاهای مورد نظر بیشتر از $a\%$ با هزینه هدف اختلاف داشته باشد، مازاد آن در صورت بیشتر بودن به پیمانکار پرداخت و در صورت کمتر بودن از وی کسر می‌گردد.

د- مقدار a ، 5% پیشنهاد می‌شود. معهدا این مقدار می‌تواند با توجه به عواملی نظیر نرخ تورم، حجم خرید، و سایر عواملی که ریسک آن به عهده پیمانکار است، در اسناد مناقصه تعیین و درج گردد.

⁴ در روش هزینه هدف مقداری به عنوان مبنای هزینه در نظر گرفته می‌شود و صرفاً ریسک مبالغ بالاتر یا پایین‌تر از این مقدار تا درصد مشخصی بین کارفرما و پیمانکار طبق توافق تقسیم می‌گردد. لیکن در روش بکاررفته در این دستورالعمل به علت شرایط خاص قراردادی و ماهیت کار، ریسک تغییرات قیمت تا $a\%$ افزایش (یا کاهش) نسبت به هزینه هدف به عهده پیمانکار و مابقی آن به عهده کارفرما منظور می‌شود. هدف از این روش انتقال ریسک افزایش نا متعارف در هزینه‌ها به کارفرما می‌باشد.

تبصره ۱: در صورت استفاده از این روش کارفرما قبل از تعیین برنده مناقصه باید برآورد هزینه ارقام مربوطه را انجام دهد تا از منطقی بودن قیمت پیشنهادی رقابتی پیمانکار اطمینان حاصل شود. در صورتیکه قیمت پیشنهادی پیمانکار برنده مناقصه برای این کالاها بیش از ۱۰ درصد نسبت به برآورد کارفرما کاهش داشته باشد، در تنظیم جدول تفکیکی نرخ ها، کارفرما مجاز خواهد بود باحفظ مبلغ کل پیشنهادی پیمانکار ، مبالغ اضافه بر ده درصد را متناسباً از سایر قیمت‌های تفکیکی کسر و به این بخش اضافه نماید.

۵-۲- روش بالاسری ثابت (هزینه به اضافه حق الزحمه مقطوع)

الف- در این روش مطابق بند ۶-۳ ، برآورد قیمت ارقام LDE و CI در اسناد مناقصه درج می‌شود، این قیمت به عنوان هزینه مستقیم خرید کالای مورد نظر منظور می‌شود و مناقصه‌گران مکلفند حق الزحمه خدمات خرید این بخش را بطور جداگانه محاسبه و همراه قیمت پیشنهادی خود در جزء «و» بند ۳-۱ منظور نمایند و کارفرما حق الزحمه مربوط را متناسب با خرید انجام شده به پیمانکار پرداخت می‌نماید.

ب- با توجه به فهرست پیشنهادی سازندگان/فروشنندگان پیمانکار، کمیته مشترک خرید نسبت به بررسی و انتخاب فهرست نهایی سازندگان/فروشنندگان جهت انجام مناقصه محدود/استعلام اقدام می‌نماید.

تبصره ۱: هزینه خرید ارقام LDE و CI بر اساس FOB برای کالاهای خارجی و EX-WORK برای کالاهای داخلی در تعهد کارفرما می‌باشد.

تبصره ۲: چنانچه برای نصب برخی از تجهیزات LDE و CI لازم است کارهایی تا آماده‌سازی برای نصب (Ready for Erection) توسط سازنده تجهیزات انجام شود، هزینه این موارد در تعهد کارفرما خواهد بود.

تبصره ۳: در مواردی که لازم باشد ضمانتنامه‌هایی برای ارقام LDE و CI ارائه شود، هزینه ضمانتنامه‌ها در تعهد پیمانکاران خواهد بود.

۶. فرآیند انجام کار

۱-۶- دستگاه مناقصه‌گزار قبل از برگزاری مناقصه، با توجه به نتایج مهندسی پایه و شرایط حاکم بر تأمین کالای طرح/پروژه، نسبت به تهیه فهرستی از اقلام LDE و CI و BM و تفکیک آن بر اساس نحوه جبران هزینه مطابق جزء «ج» بند ۱-۳، فهرستی از اقلام عمده (BM) موضوع جزء «د» بند ۱-۳ و فهرست سایر خریدهایی که جزو بندهای فوق نمی باشد، اقدام نموده و همراه گزارش توجیهی به کمیته مشترک خرید ارائه نماید.

۲-۶- فهرستهای یادشده پس از بررسی و تأیید کمیته مشترک خرید همراه گزارش توجیهی باید به تصویب بالاترین مقام دستگاه مناقصه‌گزار رسد. این فهرستها پس از تصویب به همراه سایر مدارک، جزو پیوست اسناد مناقصه قرار می‌گیرد.

۳-۶- مناقصه‌گران در مناقصه‌های مربوط، قیمت پیشنهادی خود را برای کل کار با توجه به بند ۱-۳ و بند ۲-۳ این دستورالعمل، ارائه می‌نمایند.

۴-۶- پس از انعقاد قرارداد با پیمانکار و تنفیذ آن، درخواست خرید کالاها و خدمات توسط پیمانکار در قالب زمانبندی قرارداد تهیه می‌شود. در درخواست خرید یا تامین خدمات، موارد ذیل باید مشخص باشد:

۱-۵-۶- شرح کامل فنی کالا یا خدمات خاص مورد نظر، به نحوی که منجر به انحصار در خرید نشود.

۲-۵-۶- فهرست کوتاه سازندگان / فروشندگان پیشنهادی از فهرست واجدین صلاحیت مندرج در قرارداد (حداقل ۳ شرکت) و با اولویت انتخاب سازندگان و ارائه کنندگان خدمات ایرانی. در صورت عدم وجود و یا مکفی نبودن تعداد سازندگان/فروشندگان در Approved Vendor List (حداقل سه شرکت) و همچنین در صورتیکه پیمانکار با کارفرما علاوه بر انتخاب از AVL بخواهد از فهرست سازندگان خود نیز استفاده نماید، موضوع در کمیته مشترک خرید مطرح و تصمیم‌گیری می‌شود.

۳-۵-۶- در صورت عدم دریافت پیشنهاد و یا مکفی نبودن تعداد سازندگان / فروشندگان (حداقل ۳ پیشنهاددهنده) فهرست پیشنهادی پیمانکار توسط کمیته مشترک بررسی و نسبت به درج اسامی جدید اقدام می‌شود. چنانچه بعد از انجام مراحل فوق نیز

- حداقل ۲ پیشنهاد دریافت نگردد و این امر به شرایط انحصار منجر شود. طبق ضوابط و دستورالعمل های مربوط به شرایط انحصار اقدام می‌شود.
- ۴-۵-۶- فهرست سازندگان / فروشندگان به انضمام برنامه زمان‌بندی خرید و تاریخ سررسید دریافت پیشنهادات فنی / بازرگانی توسط کمیته مشترک خرید نهایی شده و تحویل پیمانکار برای انجام مناقصه محدود / استعلام می‌گردد. چنانچه در سررسید تعیین شده سه پیشنهاد دریافت نشده باشد، پیمانکار زمان ارائه پیشنهادات را در صورتیکه تغییری در تعهدات زمانی و اجرای طرح اثر نگذارد، تمدید می‌نماید.
- ۵-۵-۵- پس از نهایی شدن بررسی فنی پیشنهادات رسیده، کمیته مشترک خرید نسبت به گشایش پیشنهادات مالی و اتخاذ تصمیم برای انتخاب سازنده / فروشنده برتر (ارزیابی فنی- مالی) اقدام می‌نماید. در صورت امکان در همان جلسه نسبت به انتخاب برنده مناقصه تصمیم‌گیری می‌شود. ضمناً در صورت نیاز به همسان سازی و بررسی بیشتر شرایط مالی، موارد به پیمانکار منعکس می‌شود تا نتیجه نهایی جهت طرح و تصمیم‌گیری در جلسه بعدی کمیته اعلام گردد.
- ۶-۵-۶- کلیه فعالیتهای مربوط به فرآیند مناقصه خرید که توسط پیمانکار انجام می‌شود، تحت نظارت کمیته مشترک خرید بوده و این کمیته موظف است تمامی مراحل فرآیند مناقصه را کنترل و از صحیح بودن آن اطمینان حاصل نماید.
- ۷-۵-۶- پس از مشخص شدن سازنده / فروشنده سفارش کالا یا عقد قرارداد طبق موازین اصلی پیمان، توسط پیمانکار و به نام کارفرما انجام می‌شود.
- ۸-۵-۶- همزمان با پیشرفت فرآیند خرید و ارائه اسناد مثبت توسط پیمانکار، کارفرما با نظارت کمیته مشترک خرید نسبت به پرداخت هزینه مستقیم خرید متناسب با خرید انجام شده طبق روش مندرج در قرارداد اقدام می‌نماید.

غلامحسین نوذری
وزیر نفت

